

ČTENÍ K ČAJI

Ondřej Ilnar

Ondřej Illnar

Čtení k čaji

Youngbooks

Praha 2013

© Youngbooks, 2013

© Ondřej Illnar, 2013

Čtení k čaji

O Šálku a Mističce

Čajovník

Muž poslouchající jazz

Dar

Poznámka autora: číst u čaje.

Čtení k čaji

O Šálku a Mističce

Byli jedno tělo, jedna duše. Pak byli odděleni, jeden se stal opakem druhého.

Byli si bratrem a sestrou stejně jako ženou a mužem. Po rozdělení je téměř nemožné splynout zpět v jednotu, vše ostatní je bezcenným plýtváním energie.

Pozbyl jsem své části, plně si to uvědomuji. Nevnímám tento úkaz útrpně či lítostivě, pouze jako změnu hmoty v jinou. Postoupil jsem část sebe, abych ji mohl opět nalézt. Dlouhé bylo čekání, posléze se jevilo jako pouhá vteřina; já byl hodnou dobu ve značných rozpacích a tápal, co si asi tak může prázdná nádoba, a navíc neúplná, určená pouze k naplnění, ve světě počít. Tohle má být doopravdy smyslem mého trvání? Pěkně děkuji, odeberu se raději v temnotu zapomnění...

Ovšem ono to nejde.

Čtení k čaji

Dopravdy to nejde!

Tím, že to nejde, se jde dál.

Tak se tedy vydám, zda se někdo přidá...

Sedím u svého zrodu a pozoruju stvořitele, sebe a nádobu, ve které budu přebývat. Jak jsem již na počátku vyprávění naznačil, pozbyl jsem značné části sebe samého. Byl jsem o poznání pomenšen, nabyt křehčího těla, vzhledově značně vyhublého, přesto velmi odolného. Radostí je pozorovat stvořitele při činnosti, v níž vidí smysl života; naskytla se mi příležitost sledovat ho při výrobě mého těla.

Část hroudy byla vhozena na kruhovou plochu roztočenou jako kolotoč. Svět se točí a točí, točí a nadto otáčí, až se stáčí do stočeného toče. A tu je masa stlačena dlanitým plácnutím. Hrbolek se podvoluje vlhkým prstům tvůrce, který je do něj vnořuje; levačkou, jejíž prsty na sobě odpočívají, tvoří přirozenou oporu pro právě vytvářené tělo. Otočky jsou rychlejší, schránka je tenčí a působí vratším

Čtení k čaji

dojmem, zkušená ruka však vše zvládá levou zadní. Hrubý tvar je hotov.

Přichází na řadu jemnější, pečlivější práce: vnoření ducha do těla. Jsouc stvořeno, bylo přeneseno z otočné desky na nepohyblivou a studenou, která se uměla pekelně zahřát. Tvůrce se chápe jemnějších nástrojů, nasazuje brejle a počíná mě, ducha předmětu, vpravovat do díla. Nechce se mi, část hroudy chybí. Budu nedokonalý, neúplný. Vím to, ale zjevně s tím mnoho nesvedu.

Prázdná nádoba je postupným získáváním jemnějších odstínů naplňována mnou – mým duchem, děje se tak pod bedlivým dohledem stvořitele, jenž si pod poloknírem mrmlá zaříkávání. Hlas poutá třaslavé výpary toho podstatného, čím se mohu nazývat, a s každým vrypem dřevěného nožíku do válcovité stěny budoucího těla, s každým tahem tupého hrotu po schránce či s každým zaoblením přílišně ostře působících linek na povrchu nádoby bříškem palce se dostávají hlouběji do nádoby. Rozehnal jsem se po

Čtení k čaji

něm nejdříve pravicí, pak levicí, nehnulo jím to a já byl dále vtahován do prázdné nádoby. Oč je bytí vznešenější než otročení!

Poutá mě touha, a toužím se pouta zbavit, je třeba jej nejprve poznat. Musím poznat sám sebe.

Nabyl jsem formy. Nemohu pozorovat sebe ani nádobu; vnímám stvořitelovu přítomnost, teplou dlaň. Myslím, že si mě prohlíží, neboť mnou otáčí; cítím pohyb jeho prstů, který jsem byl mohl pouze pozorovat. Paměť mi zůstala, při přerodu nebyla zahalena tupou nevědomostí, jako je tomu u lidí. Vzduch, jenž se posud tiše, zvolna míhal kolem mě, se náhle rozezněl. Stvořitel se smál.

Potřebuji teď být nějaký čas sám, doufám, že to pochopíte, zrovinka jsem se obrodil.

Mírná závrať mě vytrhla z podřimování a náhle všechno začalo nabírat obrátky, šel jsem cestou čaje. Neptejte se, jak jsem to poznal, mocný proud mě strhl, mohl jsem vše

Čtení k čaji

pouze pozorovat a nechat se tím unášet. Nešlo se tomu vzepřít, nedalo se odmítnout a je třeba být naplněn. Zhluboka jsem se nadechl a vykročil.

Dostal jsem se na místo, kde mě vystavili dotekům cizích rukou. Prostorem se rozléhalo mocné znění. Byl jsem na správném místě čekaje na správný čas. Odvracel jsem se od rukou a prstů, které mě dlouho držely, z dechů, které jsem od držitelů několikrát pocítil, mi nebylo dvakrát do chvění.

My šálky, když máme radost, chvějeme se.

Ruce bývaly studené, po nějakém čase a zkušenostech s různými dlaněmi jsem začal vnímat další, méně zjevné odlišnosti. Abychom dodrželi postupný pořádek vyprávění, od tepla začneme, bez tepla není života. Nejteplejší ruce patřily nemocným nositelům; jejich vnitřní teplo sálalo z dlaní nepředstavitelně, tedy bylo příliš vysoké, než aby to jejich tělesná schránka mohla vydržet delší dobu – při

Čtení k čaji

vysokých teplotách se rozkládala.

Vybavilo se mi, jak jsem se na desce opotil, pekelně se rozehrála, sotva byl hrubý i jemný tvar nádoby dokončen. Mohl jsem se díky ní začít pyšnit barvami, které podtrhly mé linie; deska ukázala, co v ní vězí. Teplo! Horko! Žár!

Ale to jsem se zamyslel nad minulým, vrátím se do této chvíle.

Na dlaně a jejich živou podstatu – jsem také živý, ale mnohem jednodušeji – na živou podstatu dlaní bylo teplo příliš vysoké, neboť se při něm s nositelem pomalu rozkládají. Vnitřní teplo vyzařující z dlaní zdravých, šťastných a plných životní energie bylo nejpříjemnější. Takové dlaně svědčily o správném nositelově založení; poddajná, láskyplná měkkost sice mohla jednoduše přejít v neústupnou tvrdost, proč ovšem, když mě drží? Jejich dechy voněly různě: příjemně lehce, svěže a hravě – takto vydechující bytosti jsou jistě křehkého a něžného založení majíce nadto ve svých dlaních ojedinělou laskavost; opakem byly těžké, plné vůně dechu vypovídající samy o sobě dostatečně.

Čtení k čaji

Z rukou vycházel rytmus života většinou netrpělivý, uspěchaný a ženoucí se zběsile vpřed, aniž by byl poznán jeho správný směr. Ti mě zběžně prohlédli, potěžkali, pootočili, odložili bez zájmu zpět na původní místo a hnali se dál. Byli tu i tací, které jsem zajímal, objevovali se jen občasné, chvíle s nimi byly v dlouhé cestě časem vzpruhou a ujištěním, že se mé putování ubírá na-dále správným směrem, přestože jsem nikam nešel, a stále stál na jednom místě. Potkávali jsme se pravidelně; často mě třímali v rukou a hráli svým zájmem. Někdy jsem kvůli nim změnil barvu, abych nepůsobil dojmem suchara, a ti nejpozornější si změn všimli, ale smlčeli.

Jeden z nich mě zaujal. Rytmus jeho života byl plynulý, nenásilný a klidný, okolnostem se přizpůsoboval snadno, jak usuzuji z poddajných a laskavých rukou, podstatou byla něžná křehkost, dech byl výrazněji odstíněn různými tóny. Halil se ve sladce opojný závoj, pod nímž se skrývala trpkost poznání, harmonii dechu to zkrášlilo a podtrhlo, hluboký a plný klid celý tón dotvářel a podkresloval

Čtení k čaji

neopominutelnou účast. Takový byl. A já mu rád spočíval v dlaních.

Po nějakém čase oblažování byl sladce opojný závoj svanut a pravá podstata, totiž ona trpkost poznání, obnažila své kyselé plody. Poklid spočívání v rukou byl odstraněn – nenastával. Nadlouho jsem osaměl, bylo nutno zvládnout bezčasé vyčkávání, abych mohl opět jít dále cestou čaje, cestou jedinečnosti ve sdíleném mihu chvíle. Vnitřně roztržtý, rozptýlen, roztrpčen, rozlítost-něn, rozetnut, zničen a...

... naplněn.

Naplněn zcela až po okraj, a nadto tuze opojným a lahodným nápojem. Chvěl jsem se, až jsem se z toho otočil. Otáčení bylo pro moje tělo – nádobu naprosto přirozené.

Ruka si se mnou hrála, pak mne pozvedla výše. Ochutnal jsem jeho dech a on ochutnal moji vůni. Vyprázdněn, abych byl naplněn, jsem začal tančit. Prostá radost linoucí se kolem mě vybízela k tanci.